

**LÄNSSTYRELSEN I
STOCKHOLMS LÄN**

Miljövårdsenheten
Björn Carlberg
08-785 51 13

BESLUT

1(5)

Datum

Beteckning

1993-06-14

231-1992-14517

Ovacklagan över detta be-
slut har inte kommit in till
länsstyrelsen. 930726/S

Enligt sändlista

*delg. dag
1993-06-28, 07-05*

Beslut om nya föreskrifter samt fastställelse av skötsel-
plan för naturreservatet Kärsö, Ekerö kommun

(3 bilagor)

UPPGIFTER OM NATURESERVATET

Namn	naturreservatet Kärsö
Kommun	Ekerö
Registerområde	Ekerö kommun
Läge	Ekonomiska kartan, blad nummer 108 60 och 108 61. Reservatet ligger på Kärsön mellan Ekerön och Munsön, ca 25 km från Stockholms centrum.
Gräns	Innerkanten av den dubbelstreckade linjen på bifogade karta (bilaga 1).
Fastigheter	Kärsö 1:4
Markägare	Staten genom Statens naturvårdsverk
Area	Ca 38 hektar
därav landarea	Ca 33 hektar
Naturvårds- förvaltare	Skogsvårdsstyrelsen

BESKRIVNING AV RESERVATET

Naturreservatet utgörs av en halvö som sträcker sig ca 1 km ut i Mälaren. Halvön består av en hög och smal grusås med branta sluttningar. Hela åsen är täckt av ett glest, äldre tallbestånd med inslag av gran i de nedre liggande partierna. I reservatets norra del finns en dödisgrop med ett vackert, ca 120-årigt granbestånd, som har en medelhöjd av ca 30 m.

Reservatet gränsar mot Menhammarsvikens norra del. Viken med sina vassområden och sankastränder hyser ett rikt fågelliv. Bland de många fågelarter som kan påträffas kan nämnas rördrom och brun kärrhök. I reservatet häckar bl.a.

/C/mve/bjocar/nr-körs - 1993-06-11

Postadress

Box 22067

104 22 STOCKHOLM

Besöksadress

Hantverkargatan 29

Telefon

08-785 40 00

Postgirokonto

3 51 72-6

Telefax

08-653 11 86

Miljövårdsenheten
Björn Carlberg
08-785 51 13

1993-06-14

231-1992-14517

fiskgjuse.

Söder om åsen mot Menhammarsviken finns en beteshage med enstaka grova ekar och tallar.

ÄRENDETS BEREDNING

Naturreservatet inrättades av Länsstyrelsen i Stockholms län den 29 oktober 1970. Länsstyrelsen har beslutat att en skötselplan skall upprättas för reservatet och aktualiserar samtidigt en översyn av reservatets föreskrifter.

Samråd har skett med Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen och Ekerö kommun.

GRUND FÖR BESLUTET

Området består av ett åsparti av betydande naturskönhet och med ett för landskapsbilden känsligt läge. Vidare är området av betydelse för friluftslivet och har ett från vetenskaplig och pedagogisk synpunkt stort värde.

Mot bakgrund av detta är det motiverat att området är naturreservat.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarade Länsstyrelsen den 29 oktober 1970 det område som markerats på bifogade karta som naturreservat. Med stöd av samma lag beslutar Länsstyrelsen nu om nya föreskrifter som ersätter de gamla från 1970. Beslutet får från och med denna dag följande lydelse:

NATURRESERVATETS NAMN är Kärsö.

ÄNDAMÅLET MED RESERVATET är att skydda ett åsparti av betydande naturskönhet och med ett för landskapsbilden känsligt läge, samt att säkra ett för allmänhetens friluftsliv värdefullt område, som därjämte är ett objekt av betydande vetenskapligt och pedagogiskt värde.

ÄNDAMÅLET SKALL TRYGGAS genom att:

- skötseln av skogsmarken inriktas på att utveckla områdets värde för landskapsbilden, naturvården och friluftslivet,
- betesmarken hävdas, i första hand genom betesdrift,
- friluftslivet underlättas och kanaliseras genom att

Miljövårdsenheten
Björn Carlberg
08-785 51 13

1993-06-14

231-1992-14517

bl.a. stigar underhålls.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen (1964:822) samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla inom reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 8§ naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som kan förändra områdets topografi som att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
2. anordna upplag annat än i samband med områdets skötsel,
3. anlägga campingplats, tältplats eller liknande,
4. uppföra helt ny byggnad eller anläggning. Länsstyrelsen kan dock lämna tillstånd för sanitära anordningar,
5. använda kemiska bekämpningsmedel, stallgödsel eller konstgödsel,
6. plantera ut växter eller djurarter som är främmande för svensk natur,
7. bedriva jakt,
8. utföra andra skogliga åtgärder än som anges i bifogad fastställd skötselplan.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det vidare förbjudet att:

9. anlägga väg, stig, brygga eller dra fram mark- eller luftledning.

Föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder mot utförande av de åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och som anges i bifogad skötselplan (bilaga 2).

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägaren, arrendator och andra innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- utmärkning av reservatets gränser, uppsättning av informationsskyltar och övriga upplysningsskyltar, markering av stigar, anläggande av stängselövergångar och eldplatser.
- bete, gallringar, röjningar och avverkningar enligt vad som anges i bifogade skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att gräva, borra, rista, spränga eller måla,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar,
3. störa djurlivet (t.ex. genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, krä- och groddjur),
4. medföra hund eller katt som inte är kopplad,
5. tälta mer än ett dygn eller förtöja båt vid samma strand mer än ett dygn,
6. göra upp öppen eld annat än på anvisade platser,
7. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt eller därmed jämförlig anordning,

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

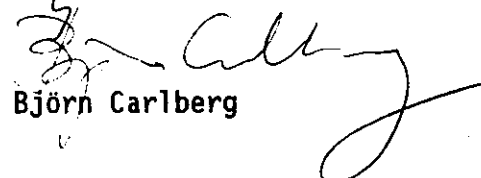
1. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogade skötselplan (bilaga 2). Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.

2. Naturvårdsförvaltare skall vara Skogsvårdsstyrelsen. Vid förvaltningen skall samråd fortlöpande äga rum med Länsstyrelsen.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och naturresursdepartementet, se bilaga 3.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsöverdirektör Birgitta Isaksson Pérez, beslutande, miljövårdsdirektör Svante Pekkari, länsantikvarie Jan-Bertil Schnell, länsassessor Lars Blomberg samt byrådirektör Björn Carlberg, föredragande.

Birgitta Isaksson Pérez

Björn Carlberg

BILAGOR

Reservatskarta
Skötselplan
Hur man överklagar

Bilaga 1
Bilaga 2
Bilaga 3

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 231-1992-14517

**SKÖTSELPLAN FÖR
NATURRESERVATET
KÄRSÖ**

Naturvårdsförvaltare är Skogsvårdsstyrelsen.

Planen är fastställd den 14 juni 1993 av Länsstyrelsen i Stockholms län efter samråd med Naturvårdsverket, Ekerö kommun och Skogsvårdsstyrelsen.

Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.

FÖRORD

År 1970 fattade Länsstyrelsen beslut om att förklara Kårsö som naturreservat.

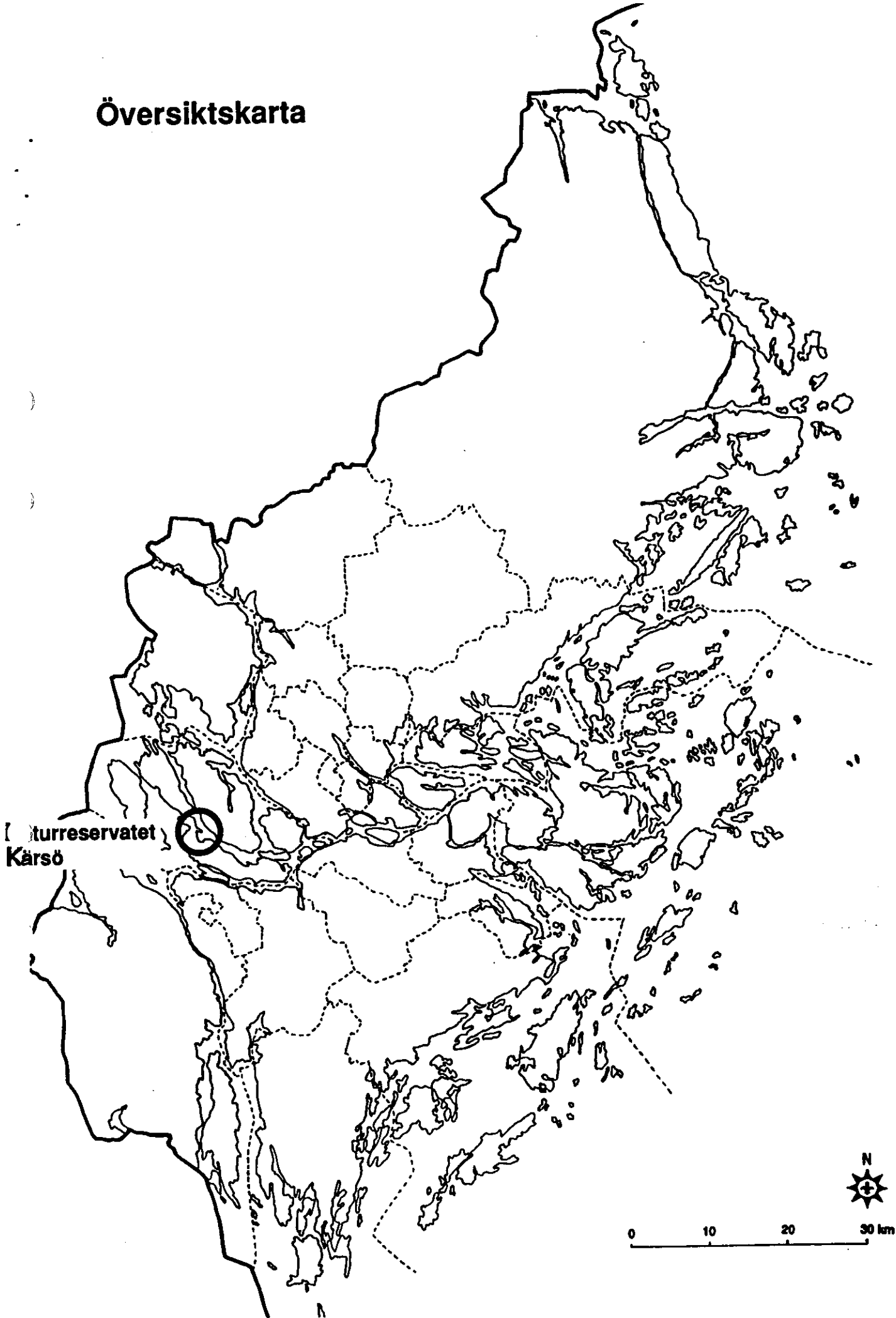
Länsstyrelsen har tagit initiativ till att en ny skötselplan upprättats för reservatet. I samband med detta beslutas också om nya föreskrifter för reservatet.

Skötselplanens olika mål skall gälla för överskådlig tid medan åtgärderna avser den närmaste tiden. Dessa kan dock ändras under förutsättning att de åsatta målen fortfarande nås.

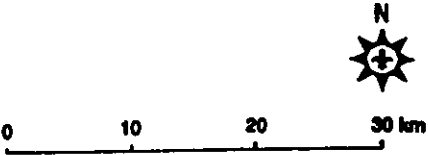
Planen är uppdelad i en Allmän del som beskriver områdets nuvarande förhållanden och en Plandel som lägger fast reservatets framtida disposition.

Skötselplanen är fastställd av Länsstyrelsen i Stockholms län den 14 juni 1993.

Översiktskarta

[Naturreservatet
Kärnsö

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Naturresevatets namn:	Kärsö
Objektnummer:	01
Beslutsdatum:	1970-10-29 och 1993-06-14
Kommun:	Ekerö
Registerområde:	Ekerö kommun
Fastighet:	Kärsö 1:4
Lägesbeskrivning:	Ekonomiska kartan, blad 108 60 och 108 61. Reservatet ligger på Kärsö mellan Ekerön och Munsön, ca 25 km från Stockholms centrum.
Area:	Ca 37 ha
Därav landarea:	Ca 33 ha
Markägare:	Staten genom Naturvårdsverket
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen

Landarean fördelar sig på följande sätt:

Barrskog, talldominerad:	17,2 ha
Barrskog, grandominerad:	7,1 ha
Blandskog:	3,2 ha
Betesmark, trädbevuxen:	3,5 ha
Betad strandäng:	1,5 ha
Övrigt:	0,3 ha
Totalt:	32,8 ha

2. ÄNDAMÅL MED RESERVATET, FÖRESKRIFTER

Grunden för beslutet, ändamålet med reservatet, samt föreskrifter återfinns i Länsstyrelsens beslut, dnr 231-1992-14517.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Inledning

Den översiktliga beskrivningen bygger på "Skyddad natur i Stockholms län", "Naturvårdsprogram för Stockholms län" samt besök i reservatet.

3.2 Naturförhållanden

3.2.1 Topografi och geologi

Vid Kärsödraget bildar Uppsalaåsen en markerad udde, Huvududden, som sträcker sig ut i Långtarmen som en pir mot Menhammarsviken i söder. Huvududden är en hög, smal åsrygg med mycket branta sluttningar. Krönet är anmärkningsvärt smalt och den relativt glesa trädvegetationen gör att åskrönet framträder tydligt. I reservatets nordvästra del finns en avlång, väl utbildad åsgrop, ca 5-6 meter djup, med ungefär lika höga sidor runt om.

3.2.2 Vegetation

Åsen är bevuxen med i huvudsak äldre barrblandskog: tall och gran med inslag av lövträd. I åsgropen växer gammal grov granskog.

I områdets södra del finns en betesmark delvis på fastmark med inslag av träd, delvis på fuktäng.

3.3 Anordningar för friluftslivet

Parkeringsplats, strövstigar och fasta eldplatser finns anlagda för friluftslivets behov.

3.4 Slitage- och störningskänslighet

Reservatet är inte särskilt slitage- eller störningskänsligt.

3.5 Tillgänglighet

Reservatet ligger alldeles invid allmän väg och nås lätt med t.ex. bil eller buss.

3.6 Information

Informationsskyltar finns uppsatta inom reservatet.

3.7 Byggnader

Det finns inga byggnader inom reservatet.

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet för naturreservatets skötsel skall vara att naturvärden och landskapsbild bibehålls och att allmänheten tillförsäkras ett attraktivt strövområde.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsmarken

Skogsmarken skall skötas med inriktning på att gynna naturvärden, friluftslivet och landskapsbild. Särskilda anvisningar finns angivna i de områdesvisa skötselplanerna, punkt 1.3.

1.2.2 Hävd av jordbruksmarken

Betesmarken skall hållas öppen, i första hand genom betesdrift. Naturvårdsförvaltaren tecknar avtal om betet. Bete bör i första hand ske med nötkreatur. Övriga anvisningar för skötseln finns under punkten 1.3.

1.2.3 Jakt

Jakt är enligt föreskrifterna förbjuden i reservatet.

1.2.4 Fiske

Till reservatet hör vattenområde om ca 4 ha. Fiske kan bedrivas dels av fiskerättsinnehavare, dels som fritidsfiske av allmänheten med rörliga handredskap.

1.2.5 Vattenområdet

Inga anordningar eller särskild skötsel planeras inom reservatets vattenområde.

1.3 Områdesvisa skötselplaner

För områdesindelning hänvisas till skötselplanekartan.

Skötselområde 1 (10,4 ha)

Beskrivning	Skogsmark bevuxen med 60-årig blandskog av tall, björk och gran. Beståndet gallrades 1972. Tallen dominerar i den norra delen, mot söder ökar inslaget av gran och björk.
-------------	---

Mål Talldominerad skog

Åtgärd Ingen

Skötselområde 2 (1,9 ha)

Beskrivning Åsgrop med 125-årig granskog med inslag av enstaka tall och björk. Marken är högproduktiv och många av granarna är ca 30 m höga. Buskskikt av löv. Skogen bedöms ha ett visst naturvårdsvärde om den får utvecklas mot naturskog.

Mål Skogen får utvecklas mot naturskog

Åtgärd Ingen

Skötselområde 3 (5,2 ha)

Beskrivning Åssluttning (nordsluttning) med gles 125-årig blandskog av tall och gran med inslag av björk. I luckor finns björk- och rönnsly.

Mål Blandskog som får utvecklas mot naturskog.

Åtgärd Ingen

Skötselområde 4 (6,8 ha)

Beskrivning Åssluttning med överståndare av äldre tall med inslag av enstaka björkar och granar. 1972 gallrades i stort sett all gran bort inom området. Ymnigt slyuppslag av framför allt rönn har kommit upp efter detta.

Mål Det glesa äldre tallbeståndet sparas. På sikt är målet talldominerad skog.

Åtgärd De äldre tallarna får växa in i kommande bestånd. Röjningsgallring kan ev. bli aktuell på längre sikt. Tills vidare ingen åtgärd.

Skötselområde 5 (0,3 ha)

Beskrivning Åskrön med fornlämningar

Mål Öppethållande av fornlämningsområdet

Åtgärd Röjning vid behov. Samråd skall ske med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

Skötselområde 6 (3,2 ha)

Beskrivning Åssluttning (sydsluttning) med finkornigare jord. Överståndare av tall och i övrigt skog av varierande ålder bestående av björk, asp, sälg, rönn, ek samt någon gran. Skogen är heterogen och har visst värde från naturvårdssynpunkt.

Mål Blandskog med varierad ålderssammansättning. Utveckling mot ett naturskogsliknande stadium.

Åtgärd Ingen

Skötselområde 7 (3,5 ha)

Beskrivning Delvis öppen betesmark. I området närmast åsfoten växer gammal grov ek, björk och tall samt ett buskskikt av löv. Området är inhägnat tillsammans med skötselområde 8 och har betats av hästar. Betesmarken är främst värdefull från landskapsbildssynpunkt. De biologiska värdena kan utvecklas genom skötselinsatser.

Mål Halvöppen till öppen betesmark.

Åtgärd Bortröjning av lövsly inom hela området. Gallring av trädskiktet kan ske i vissa delar. Årligt bete genom hela säsongen. Betetrycket skall anpassas så att marken vid betessäsongens slut är jämnt avbetad, gräsförna skall inte kvarstå. Marken får inte gödslas.

Skötselområde 8 (1,5 ha)

Beskrivning Strandäng med bladvass. Området ingår i betesmarken tillsammans med område 7. Fuktängen kan, om den hävdas, få förbättrade kvaliteter för fågellivet.

Mål Betad fuktäng med en blå bård mot Mälaren.

Åtgärd Årligt bete genom hela säsongen. Betetrycket skall avpassas så att marken vid betessäsongens slut är jämnt avbetad, gräsförna skall inte kvarstå. Marken får inte gödslas.

2. ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

2.1 Övergripande mål

Reservatets naturgivna förutsättningar skall vara vägledande för utnyttjandet. Inga större anläggningar skall uppföras för friluftslivet.

2.2 Generella riktlinjer och åtgärder

2.1.1 Tillgänglighet

Reservatet är lätt tillgängligt från allmän väg. Inga förbättringar av tillgängligheten krävs.

2.2.2 Friluftsanordningar

Parkeringsplats, strövstigar och eldplatser skall underhållas. Inga övriga anordningar krävs för närvarande.

2.2.3 Renhållning

Naturvårdsförvaltaren skall tillse att området städas. Soptunnor eller torrdass krävs inte för närvarande.

2.2.4 Information

Information om reservatet skall finnas på informationsskyltar. Dessa skall sättas upp på väl synliga ställen. Skyltarna skall vara utformade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

2.2.5 Utmärkning av reservatets gräns

Reservatets gräns skall märkas ut enligt svensk standard (SIS 15 03 22) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

3. NATURVÅRDSFÖRVALTNING

3.1 Naturvårdsförvaltare

Naturvårdsförvaltare är Skogsvårdsstyrelsen. Avtal om naturvårdsförvaltningen skall tecknas mellan Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Vid förvaltningen skall samråd äga rum med Länsstyrelsen.

3.2 Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet. En särskild tillsynsman bör utses. Instruktion och avtal skall tecknas med tillsynsmannen.

4. DOKUMENTATION

Utförda åtgärder skall dokumenteras genom att ange tiden för åtgärdernas utförande, åtgärdernas effekt etc. Naturvårdsförvaltaren skall årligen sammanställa dokumentationen och insända denna till Länsstyrelsen. Dokumentationen skall därvid ligga till grund för eventuella revideringar av skötselplanen.

5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1 Finansieringsplan

Staten genom Naturvårdsverkets medel för vård av naturvårdsobjekt m m står för alla kostnader för naturvårdsförvaltningen.

5.2 Ekonomisk utredning (undantas från fastställelse)

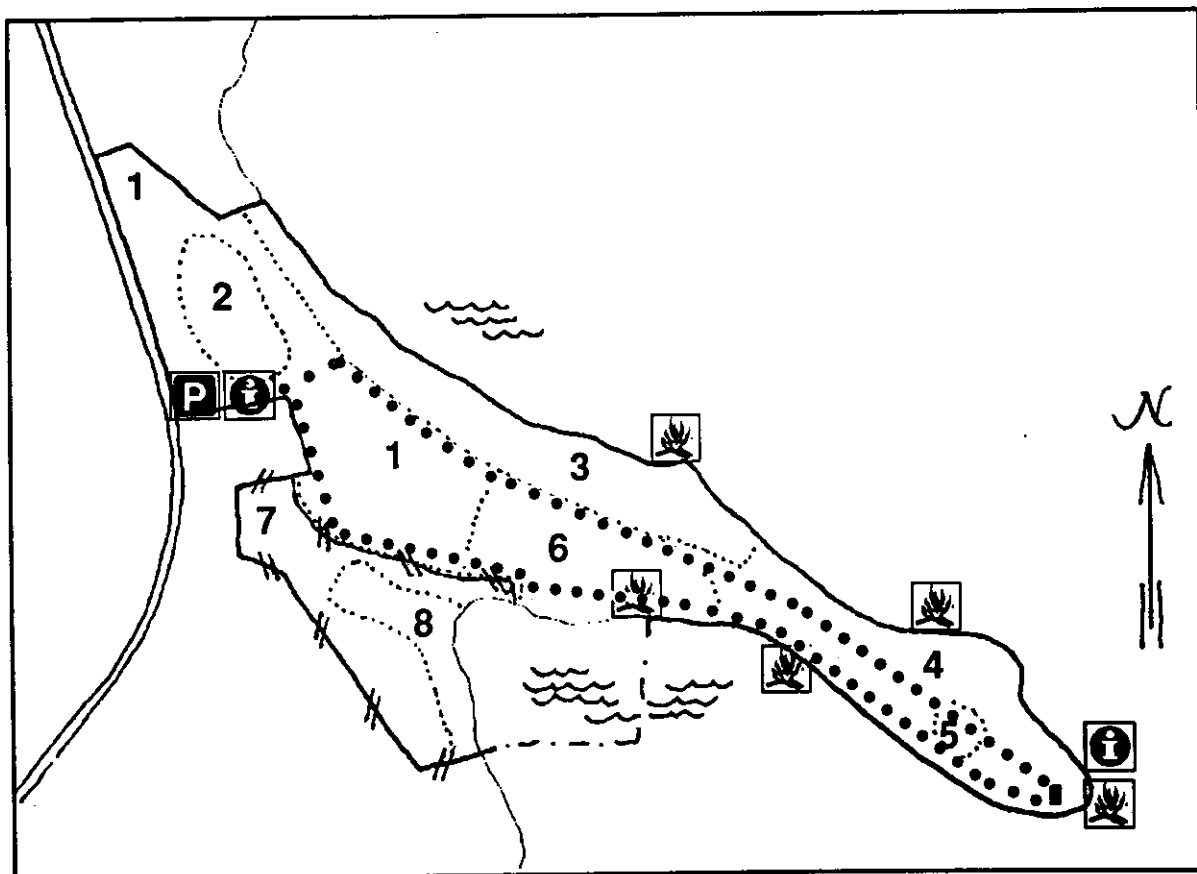
(Kronor) Åtgärd	Kostnad år 1994	total kostnad 1995-98
Röjning, omr 5	500	500
Röjn, avverkning, borttransp, omr 7,8	8000 1)	4000
Betesavtal, omr 7,8	2500	10000
Röjning av stigar	5000	
Underhåll eldplatser	2000	8000
Tillsyn	5000	20000
Information	3000	500
Totalt	26000	43000 (8600/år)

1) betesavtal upprättas, 500 kr/ha (5 ha)

Naturresevatet Kårsö

Skötselplanekarta

- Reservatsgräns
- Informationstavla
- Parkeringsplats
- Eldplats
- ..... Stig
- 5 Skötselområde

0 200 400 m
1 : 10 000